

Παρέμβαση του προέδρου του ΤΕΕΣ μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Αντωνίου στη συνεδρία του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ

Στις 17 Ιανουαρίου 2023 ο πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων (ΤΕΕΣ) του Πατριαρχείου Μόσχας μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Αντώνιος μίλησε μέσω τηλεδιάσκεψης στη συνεδρία του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Αξιότιμε κύριε πρόεδρε,

Σας ευχαριστώ για τη δυνατότητα που παρασχέθηκε να μιλήσω ενώπιον αυτής της υψηλής ομηγύρεως. Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία τόσο αυτοτελώς, όσο και μέσω συνεργασιών με άλλες κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες, τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, τα προτεσταντικά δόγματα, εκπροσώπους των παραδοσιακών παγκοσμίων θρησκειών συμμετέχει κατά δύναμη στην προστασία των δικαιωμάτων των πιστών όλου του κόσμου, ιδιαιτέρως δε των χριστιανών. Κατά το παρόν αισθανόμαστε μεγάλη ανησυχία για τις κραυγαλέες παραβιάσεις των κοινών ανθρωπίνων και συνταγματικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των ορθοδόξων πιστών της Ουκρανίας.

Θα ήταν αδύνατο να μην αναγνωριστούν οι ύψιστες ειρηνευτικές δυνατότητες της θρησκείας και της Εκκλησίας στις διακρατικές και εμφύλιες συγκρούσεις. Ο ορθόδοξος χριστιανισμός στο διάβα πολλών αιώνων αποτελεί το κοινό πνευματικό και πολιτιστικό θεμέλιο της ζωής των ανθρώπων της Ρωσίας και της Ουκρανίας και θα μπορούσε να υπηρετήσει την αποκατάσταση της αλληλοκατανόησης στο μέλλον. Αλλά το ίδιο το θεμέλιο ενός τέτοιου διαλόγου υπονομεύεται στην Ουκρανία ειδικά αυτή τη στιγμή, όταν με πρωτοβουλία της ηγεσίας της Ουκρανίας καταβάλλονται προσπάθειες να εξαφανισθεί η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία. Η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι πολιτική, αλλά θρησκευτική οργάνωση, που ενώνει περισσότερες από 12 000 κοινότητες και εκατομμύρια Ουκρανούς πολίτες.

Την 1^η Δεκεμβρίου 2022 το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας και Άμυνας της Ουκρανίας εξέδωσε απόφαση πραγματικός σκοπός της οποίας είναι να περιορισθούν τα δικαιώματα των κοινοτήτων της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας. Το κρατικό όργανο προχώρησε σε σειρά μέτρων, που προβλέπουν:

- ανάθεση στην κυβέρνηση να προετοιμάσει νομοσχέδιο περί του «αδυνάτου της δραστηριοποίησης στην Ουκρανία θρησκευτικών οργανισμών, οι οποίοι συνδέονται με κέντρα επιρροής» στη Ρωσία - στην πραγματικότητα πρόκειται περί απαγορεύσεως της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, μολονότι το διοικητικό της κέντρο ευρίσκεται στο Κίεβο και όχι στη Μόσχα και διοικητικώς είναι ανεξάρτητη από τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία·

- εντατικοποίηση έναντι της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας των «επιχειρήσεων αντικατασκοπείας» από τις ουκρανικές μυστικές υπηρεσίες·

- στέρηση από την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία του δικαιώματος χρήσεως των ναών της σπουδαιότερης ιστορικής μονής, της Λαύρας των Σπηλαίων του Κιέβου·

- επιβολή των λεγόμενων «κυρώσεων» εναντίον των κληρικών της.

Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε αυθημερόν με διάταγμα του προέδρου της Ουκρανίας Β. Ζελένσκι, με επόμενα διατάγματα τού οποίου ορίσθηκε ο κατάλογος των επισκόπων της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, στους οποίους επιβλήθηκαν «κυρώσεις». Οι «κυρώσεις» σημαίνουν ότι, εκτός όλων των άλλων, στερούνται στην πραγματικότητα του δικαιώματος διαχειρίσεως περιουσίας στο έδαφος της Ουκρανίας.

Επιπλέον, όπως μεταδίδεται από ουκρανικά ΜΜΕ, με διάταγμα του προέδρου Ζελένσκι αφαιρέθηκε στη συνέχεια από σειρά ιεραρχών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας η ουκρανική ιθαγένεια, γεγονός, που προφανώς θα χρησιμοποιηθεί ως λόγος για την καταναγκαστική τους απέλαση από τη χώρα.

Μεταξύ άλλων, το άρθρο 25 του Συντάγματος της Ουκρανίας αναφέρει: «Ο Ουκρανός πολίτης δεν μπορεί να στερηθεί την ιθαγένεια και το δικαίωμα αλλαγής της ιθαγένειας. Ο Ουκρανός πολίτης δεν μπορεί να απελαθεί εκτός Ουκρανίας».

Το άρθρο 9 της «Σύμβασης για τη μείωση της ανιθαγένειας», η οποία έχει συνταχθεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και στην οποία η Ουκρανία εντάχθηκε το 2013, αναφέρει: «Κανένα συμβαλλόμενο κράτος δεν μπορεί να στερήσει από οποιοδήποτε άτομο ή ομάδα ατόμων την ιθαγένειά του για φυλετικούς, εθνικούς, θρησκευτικούς ή πολιτικούς λόγους».

Οι λίστες προγραφής Ουκρανών ιεραρχών και κληρικών υιοθετούνται από το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας και Άμυνας της Ουκρανίας χωρίς τη νόμιμη δικαστική-ανακριτική διαδικασία και δυνατότητα προσβολής της αποφάσεως. Οι «κυρώσεις» και στέρηση της ιθαγένειας εφαρμόζονται έναντι κληρικών μιας αποκλειστικά ομολογίας, όταν το άρθρο 24 του Συντάγματος της Ουκρανίας απαγορεύει ευθέως προνόμια ή περιορισμούς δικαιωμάτων των Ουκρανών πολιτών με κριτήριο τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

Κατ' αυτόν τον τρόπο η στέρηση της ιθαγένειας Ουκρανών θρησκευτικών παραγόντων αδιαμφισβήτητα αποτελεί μορφή αθρόων πολιτικών διώξεων, οι οποίες προσκρούουν στο Σύνταγμα της Ουκρανίας και τις διεθνείς συμφωνίες, τις οποίες έχει υιοθετήσει το εν λόγω κράτος. Παραβιάστηκαν μάλιστα ακριβώς εκείνα τα δικαιώματα και οι ελευθερίες, ο περιορισμός των οποίων ευθέως απαγορεύεται από το άρθρο 64 του Συντάγματος της Ουκρανίας, ακόμη και σε περίοδο στρατιωτικού νόμου ή κατάστασης εκτάκτου ανάγκης.

Από τον Οκτώβριο του 2022 και μέχρι σήμερα με πρόσχημα τις «επιχειρήσεις αντικατασκοπείας» η Υπηρεσία Ασφαλείας της Ουκρανίας πραγματοποιεί αθρόες έρευνες σε μονές και κοινότητες της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας σε όλο το έδαφος της χώρας. Κατά τη διάρκεια αυτών των επιχειρήσεων προσβάλλεται η τιμή και η υπόληψη των κληρικών, στα ΜΜΕ διακινούνται ψευδείς, συκοφαντικές φήμες. Με επινοημένη αιτιολόγηση ασκούνται ποινικές διώξεις εις βάρος της ιεραρχίας και κληρικών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Όπως κατά τα χρόνια των αθεϊστικών διώξεων στη Σοβιετική Ένωση τούς κατηγορούν αβάσιμα για αντικρατική δραστηριότητα. «Τεκμήρια» συχνά αποτελούν παλαιές εφημερίδες και περιοδικά, θεολογικά και ιστορικά βιβλία από ιδιωτικές βιβλιοθήκες των θυμάτων.

Η πολιτική καταστολή κατά της ιεραρχίας της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας ήταν το

αποκορύφωμα της κατασταλτικής θρησκευτικής πολιτικής της κυβέρνησης της Ουκρανίας κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, απώτερος σκοπός της οποίας – σε αντίθεση με το άρθρο 35 του Συντάγματος της Ουκρανίας περί διαχωρισμού της Εκκλησίας από το κράτος – είναι ο καθολικός έλεγχος της θρησκευτικής ζωής της κοινωνίας από τα κρατικά όργανα.

Το 2018 με ενεργό αντισυνταγματική παρέμβαση του κρατικού μηχανισμού και των μυστικών υπηρεσιών της Ουκρανίας και με ωμές παραβιάσεις του ορθόδοξου κανονικού δικαιώματος δημιουργήθηκε η λεγόμενη «Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας». Οι περαιτέρω προσπάθειες των Αρχών αποβλέπουν στο να αναγκάσουν τις κοινότητες της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας να ενταχθούν στη νέα θρησκευτική οργάνωση, η οποία δημιουργήθηκε από το ουκρανικό κράτος και απολαμβάνει της προστασίας του.

Το 2019 στην Ουκρανία τέθηκαν σε ισχύ νέοι κανόνες της θρησκευτικής νομοθεσίας, που διευκολύνουν την επιδρομική κατάληψη ναών μέσω διεξαγωγής εικονικών δημοψηφισμάτων κατοίκων τοπικών διοικητικών σχηματισμών με περιφρόνηση της γνώμης των μελών των θρησκευτικών κοινοτήτων αυτών των ναών, αλλά με ανάμειξη ξένων, ενίοτε ενόπλων ατόμων. Τέτοιες αρπαγές συνοδεύονται από πλαστογράφηση εγγράφων, ωμές παραβιάσεις της νομοθεσίας, μαζικούς διαπληκτισμούς, ξυλοδαρμούς πιστών και κληρικών. Το 2022 αρπάχθηκαν 129 ναοί της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας. Η νομική καταχώρηση νέων κοινοτήτων της αποκλείστηκε πλήρως.

Το 2019 επίσης υιοθετήθηκε νόμος, που αποβλέπει στην αλλαγή του ονόματος της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας με εύκολα αναγνωρίσιμο σκοπό να απαλλοτριωθεί η περιουσία της. Εξαιτίας της ασυμφωνίας αυτού του νόμου με το Σύνταγμα της Ουκρανίας κατόπιν αγωγής ομάδας βουλευτών της Βερχόβνα Ράντα (Βουλής) ανεστάλη η ισχύς του νόμου έως ότου εξετασθεί από το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ουκρανίας. Όμως, τον περασμένο μήνα ο νόμος τέθηκε τελικά σε ισχύ. Στη Βουλή της Ουκρανίας έχουν τώρα κατατεθεί άλλα επτά νομοσχέδια, που στοχεύουν στον περιορισμό των δικαιωμάτων ή τη διάλυση της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας. Οι νομοθέτες δεν αποκρύπτουν ότι σκοπός των νομοσχεδίων τους είναι να περιορίσουν τα δικαιώματα των κοινοτήτων και των πιστών της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, να κατασχεθεί καταναγκαστικά η περιουσία της, να στερηθεί το ιστορικό και νομικά κατοχυρωμένο όνομά της, να απαγορευθεί να ονομάζεται ορθόδοξη και τέλος, να απαγορευθεί η δράση της και να εξαλειφθεί πλήρως από το έδαφος της Ουκρανίας.

Κατά παραβίαση της αρχής του διαχωρισμού της Εκκλησίας από το κράτος, ο οποίος επιβεβαιώνεται από το άρθρο 35 του Συντάγματος της Ουκρανίας, η ηγεσία της χώρας και τα τοπικά όργανα αυτοδιοίκησης στην πράξη απαγορεύουν τη χρήση των ενδοεκκλησιαστικών, θεολογικών-ιεροκανονικών κριτηρίων στην αποτίμηση των θρησκευτικών φαινομένων και απαιτούν επισήμως από τις κοινότητες της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας να ενταχθούν σε άλλες θρησκευτικές οργανώσεις.

Στα ουκρανικά μέσα ενημέρωσης διεξάγεται αχαλίνωτη εκστρατεία συκοφάντησης εναντίον της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας με εκκλήσεις για πλήρη απαγόρευση της δράσης της, άσκηση πίεσης και βίας κατά των εκπροσώπων της, γεγονός, που φέρει σαφή γνωρίσματα γλώσσας διασποράς μίσους. Αυτό το επικοινωνιακό πλαίσιο προκαλεί έκρηξη βίας εναντίον πιστών, πολυάριθμα περιστατικά εμπρησμού και βανδαλισμού σε ναούς, περιστατικά ξυλοδαρμού, ακόμη και απόπειρας δολοφονίας κληρικών, ενίοτε μέσα σε ναούς, κατά τη διάρκεια των ιερών ακολουθιών.

Κύριε πρόεδρε, αξιότιμα μέλη του Συμβουλίου, ολοκληρώνοντας την παρέμβασή μου θέλω να σας καλέσω να δώσετε προσοχή στις παράνομες ενέργειες των κρατικών Αρχών της Ουκρανίας έναντι της μεγαλύτερης ομολογίας της χώρας, στα πολυάριθμα περιστατικά παραβίασεως των δικαιωμάτων των πιστών, που είναι εγγυημένα από το Καταστατικό του ΟΗΕ, την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη Διακήρυξη για την Εξάλειψη κάθε μορφής Μισαλλοδοξίας και Διακρίσεων λόγω Θρησκείας ή Πεποιθήσεων, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, τη Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων και πολλές άλλες διεθνείς συμβάσεις, που εγγυώνται το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου στην ελευθερία τού θρησκευέσθαι.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.